

Handläggare
Tuva-Li Peter Lidé

Diarienummer
KTN-2016-0160

Konstprogram Rosendal

2016-07-21

Innehållsförteckning

Kulturförvaltningens uppdrag avseende offentlig konst	3
Konstprogram.....	3
Beslutsprocessen	3
Bakgrund	3
Förutsättningar för konstnärlig gestaltning	4
Dialog med medborgare	4
Värden knutna till platsen.....	5
Platser för offentlig konst.....	7
Konstkollektioner	9
Byggherrar.....	9
Kravspecifikation	10
Hur den konstnärliga gestaltningen kommer in i byggprocessen.....	10
Tidplan	11
Ekonomiska konsekvenser	11
Bilagor	11

Kulturförvaltningens uppdrag avseende offentlig konst

Kulturnämnden ansvarar enligt reglementet för kommunens konstnärliga gestaltningsprojekt, konstinköp och konstsamlingar. Inom kulturförvaltningen ansvarar avdelningen för offentlig konst för konstnärliga gestaltningsprojekt i utomhus- och inomhusmiljö, konstinköp vad gäller konst avsedd för offentliga miljöer i Uppsala kommun, reparationer och underhåll av den offentliga konsten samt pedagogiskt förankringsarbete kring den offentliga konsten. Genom Uppsala kommuns styrdokument: Mål och budget, kulturnämndens verksamhetsplan och riktlinjer för offentlig konst, anger de förtroendevalda politikerna de övergripande målen samt de ekonomiska ramarna för den offentliga konsten. Konstärenden, där konstnärliga bedömningar ingår, hanteras och verkställs av sakkunniga tjänstepersoner inom avdelningen för offentlig konst på kulturförvaltningen.

Konstprogram

Rosendals konstprogram är ett styrdokument som tar ett helhetsgrepp över stadsutvecklingsprojektet ur ett konstnärligt gestaltningsperspektiv. Det innebär att programmet ligger till grund för arbetet med konstnärlig gestaltning i det nya området rörande konstens utveckling, platser, värden, tematik och intentioner. Genom konstprogrammet skapas goda förutsättningar för konstnärlig kvalitet och riktning för stadsutvecklingsprojektets interna och externa parter. Utgångspunkt för Rosendals konstprogram är Mål och budgets inriktningsmål 1 som handlar om att offentlig konst blir en självklar del i Uppsalas växande och utveckling. Där är Rosendal en del av stadsutvecklingen. I kulturnämndens verksamhetsplan är den offentliga konsten kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 som innebär att Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i. I kulturnämndens mål 2 är den offentliga konsten en del av målet genom värden såsom tillgänglighet och hållbarhetsfrågor. Den offentliga konsten i Rosendal blir en samhällsnyttig investering på flera plan.

Beslutsprocessen

Arbets- och beslutsprocessen för den offentliga konsten i Rosendal följer Uppsala kommuns riktlinjer för offentlig konst. Riktlinjerna finns att ta del av på [uppsala.se/offentligkonst](http:// uppsala.se/offentligkonst) eller genom att kontakta kulturförvaltningens registrator kulturforvaltningen@uppsala.se eller 018 727 00 00. Anskaffning av konst sker i enlighet med lagen om offentlig upphandling (2016:1145).

Bakgrund

Rosendal är en del av utvecklingen i Södra staden som enligt översiktsplanen innefattar delar av Polacksbacken, Ulleråker, Ulltuna, Gottsunda, Valsätra och Sunnersta. Stadsdelen pekades ut redan 1985 som ett lämpligt område att bebygga. Mellan 2000-talet till 2007 togs planer på området fram som sedan reviderades efter en ökad efterfrågan på bostadsmarknaden. En plan antogs 2010 som slutligen följts av en detaljplan som berör hela Rosendalsfältet. Stadsutvecklingsprojektet förväntas att fortgå fram till 2025 och sker i 5 etapper. Rosendal planeras inrymma ca 4500 bostäder, handel, service, kultur- och universitetsanknuten verksamhet. Området ligger mellan stadskogen och naturreservatet Kronparken. Rosendal blir en nybyggd stadsdel som inte har någon offentlig konst sedan tidigare på allmän platsmark. Rosendals gymnasium har skulptur och grafik av den uppsalabaserade konstnären Ulla Fries. I angränsande områden finns konstverket *Chihuahua* i Stadsskogen från 2007 av konstnären Hanna Beling och i Ulleråker finns fontänskulpturen *Pojke* eller *Solglimt* från 1945 av Astri Taube samt Istvan Vargas fontänskulptur *Kronkällan* från 1994. Rosendal har funnits med i kulturnämndens investeringsbudget för ny offentlig konst sedan 2015. Kulturförvaltningen deltar i planeringen av stadsdelen för att konsten i ett tidigt skede ska komma med

på allmän platsmark och gemensamhetsytor. Arbetet sker i nära samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen, arkitekter och landskapsarkitekter. Kommunen samarbetar med byggherrar inom projektet.

Förutsättningar för konstnärlig gestaltning i Rosendal

En förutsättning för konstprogrammet har varit att förhålla sig till stadsutvecklingsprojektets kvalitetsprogram för att ta vara på värden som kan införlivas i en konstnärlig gestaltningsvision för stadsdelen. Arbetet med den offentliga konsten i stadsutvecklingsprojektet Rosendal förutsätter att konsten kommer in tidigt i bygg- och planeringsprocessen. Delvis i samband med tävlingar kopplat till mark- och exploatering enligt *Uppsalamodellen* och riktlinjer för arbete med byggherrar och delvis i planeringsskeden i nära samarbete med projektledning och arkitekter. Även rörande planeringen av nya skolor och förskolor samt eventuell annan kommunal verksamhet. I Rosendal är det stort fokus på att området ska ha en variationsrikedom i arkitekturen. Det innebär att konstnärer som kommer in i projektet behöver ta ställning till och förhålla sig till de många spridda arkitektoniska uttrycken i förhållande till konstnärlig gestaltning. Projektering, framställning och anläggning av den offentliga konsten följer byggprojektets olika tidsplaner. Det innebär att en förutsättning för att kunna verka inom projektets konstnärliga uppdrag är att vara medveten om och att kunna anpassa sitt konstnärliga arbete efter eventuellt förändrade tidsplaner under projektets gång.

I arbetet konstnärliga skissuppdrag för Rosendal ingår att utgå från och svara upp mot konstprogrammets innehåll. Konstnären ska under skissperioden arbeta i nära samråd med projektledande intendent från avdelningen för offentlig konst samt byggprojektets arkitekter och sakkunniga inom anläggning och förvaltning. Konstnären bör också ta del av eventuellt förda medborgardialoger inom projektet. Den konstnärliga gestaltningen ska vara en integrerad del av platsen samt ha en trygghets- och säkerhetsaspekt.

Den offentliga konsten i Rosendal ska kunna väcka tankar och frågor. Området ska vara en stadsdel för livet där många människor möts med olika erfarenheter. Konsten som planeras för området synliggör stråk och platser, den skapar mötesplatser och ger boende och besökande en känsla av identitet, stolthet och gemenskap. Rosendals framväxt är en omfattande process som sträcker sig över många år. Offentlig konst kan bidra till att synliggöra företeelser i en sådan process genom dialogarbeten, konstnärliga förstudier och tillfällig offentlig konst. Barnperspektivet är viktigt i Rosendal, det är de som kommer att växa upp i stadsdelen, deras minnen som kommer att bli en del av Rosendals historia och framtid. Ur en pedagogisk synvinkel kan konsten vara identitetsskapande och fungera genom nyfikenhet samt orienteringsmässigt även ur ett barnperspektiv. Offentlig konst rör sig i det demokratiska rummet, alla människor som möter konstverk har med sig olika erfarenheter och referenser. I byggprojektet finns många olika parter involverade såsom myndigheter som universitetet, akademiska hus, regionen, kommunala bolag, byggherrar och privata fastighetsägare. Det är viktigt att konsten och förmedlingen av konsten förhåller sig till en bred publik. Även äldre perspektivet finns med i Rosendal där konst kan vara en del av planeringen i Rosendal för en äldrevänlig stad. Den konstnärliga gestaltningen bör utgå från platsen och dess immateriella värden.

Dialog med medborgare

Det finns goda möjligheter att föra olika typer av medborgardialoger under projekttiden. Eftersom stadsutvecklingsprojektet pågår under en tioårsperiod ses det som värdefullt att dialogerna kommer in i olika skeden i planering av den offentliga konsten. Dels plockas synpunkter rörande Rosendals framväxt upp från de dialogarbeten som stadsbyggnadsförvaltningen för under projekttiden och dels sker olika former av dialoger kontinuerligt genom avdelningen för offentlig konst. Olika modeller för

dialoger följer kommunens riktlinjer för offentlig konst. Särskilt värdefullt är att knyta dialoger till brukare som finns på platsen såsom exempelvis pedagogisk verksamhet som finns i området, boende samt föreningar. Barnombudsmannen i Uppsala ses också som en värdefull dialogpart rörande barnperspektivet. All dialog med medborgare i processen är rådgivande, inte beslutande. Dialogens mål är att öka transparensen och inflytandet i processen. Dialogarbetet kan också ingå i konstnärens förberedande arbete. Hur omfattande dialogen blir och vilken metod som används beror på projektets budget och tidplan. Redovisning av förda medborgardialoger redovisas för kulturnämnden över delegationsnivå i samband med beslut om konstnärliga gestaltungsuppdrag. För dialoger förda under delegationsnivå meddelas nämnden årligen.

Värden knutna till platsen

De värden som är betydelsefulla med tanke på utgångspunkter för konstnärlig gestaltning är såväl platsens historia, natur- och kulturarv som kommunens visioner för stadsdelen Rosendal. Värden samlas också in genom medborgardialoger under arbetets gång. Dessa värden kan bli viktiga utgångspunkter för den offentliga konsten inom områdets olika delprojekt. Viktigt att beakta i beaktande av konstnärlig getsaltning i Rosendal är också projektets fokus på miljöfrågor. Det bör reflekteras genomgripande i material och tanke för den offentliga konsten som föreslås för området genom konstnärliga skissuppdrag. Konstnärliga reflektioner kring platsen, såsom dess historia, nutid, framtid och koppling världen kan vara värdefulla utgångspunkter såsom reflektioner kring vad det innebär när nya stadsdelar skapas. Det finns många minnen och berättelser från Rosendal som ännu inte kommit till tals och det är allmänhetens egna berättelser om platsen. All konstnärlig aktivitet som på något sätt reflekterar över, involverar eller aktiverar platsen med utgångspunkt i att medborgare kan ge uttryck för, berätta sin historia eller på annat sätt vara en del av vilken historia som får ta plats om Rosendal kan vara värdefulla utgångspunkter för konstnärlig reflektion som kan lyfta fram nya berättelser och vidga Rosendals identitet.

1 Rosendals historia, natur- och kulturarv

Rosendalsfälten är en del av Uppsalaslätten och dess kulturhistoria. Det finns enstaka spår av artefakter från stenålderslämningar påträffade i området. Carls Hage donerades till Uppsala stad 1570 och området har historiskt sett använts för skjutövningar sannorlikt ända sedan Karl XI s tid. Skjutbanor fanns sedan under slutet av 1800-talet och den militära verksamheten som kom att använda området upphörde helt under 1980-talet. Delar av fältet avvägdes från mitten av 1980-talet fram till 2013 som golfbana. Vidare historik kring Rosendals bebyggelse finns i de utredningar för området som upplandsmuseet arbetat fram. Rosendalsfältet är av riksintresse för kulturmiljövården. Det skyddsvärda består bland annat i de långa raka infartsvägarna som byggdes i samband med Drottning Kristinas föreskrivna gatureglering under 1600-talet. Dag Hammarskjölds väg är en sådan rak infartsväg från Flottsund in mot centrum. Rosendalsfältet gränsar till Stadsskogen som är ett naturreservat. Här bevaras den biologiska mångfalden, natur och djurliv. Här finns möjlighet att vandra i Carl von Linnés fotspår på Linnéstigarna som är utmarkerade i skogen. Flera unika naturområden som bevaras i Rosendal är Kronparken med sina 350 år gamla tallar. Tallarna har betydelse för ett flertal ovanliga arter. De rödlistade svamparna Talticka och Vintertagging finns exempelvis på många träd. Flera tallar bär spår av den rödlistade reliktboken. Här finns också Upplands landskapsinsekt och ansvarsart, den rödlistade cinnoberbaggen och bibaggen. Den biologiska mångfalden värnas i stadsutvecklingsprojektet och bevaransvärda natur, insekts samt djurarter är viktiga att värna.

Namngivningsnämnden har beslutat om namn för parker och gator i Rosendal. Namnberedningen vände sig till Uppsala universitet för namnförslag eftersom en stor del av marken ägdes av dem samt

att området från början planerades att ha fler byggnader med universitetsanknytning. I området finns därför framför allt namn med anknytning till universitetet i form av titlar och memorialnamn allt enligt förslagen från universitetsledningen. I de namnförslag som tillkommit har namnkategorin kompletterats.

2 Uppsala kommuns visioner för Rosendal

Sammanfattningsvis handlar kommunens visioner och mål för stadsdelen Rosendal om ett natur- och stadsnära område där miljö- och hållbarhetsfrågor genomsyrar projektet. Den uttalade visionen för stadsdelen är:

”I Rosendal är allt nära. Här har man gång- eller cykelavstånd till universiteten, arbetsplatsen, skolan och centrum. Parker och natur ligger alldeles i närheten.

Hit är alla välkomna. Här är tryggt och trivsamt. Mångfald och variation gör det lätt för alla att hitta bostäder och platser att gilla.

Det är en smartare stadsdel. Här är ett hållbart liv enkelt genom resurseffektiva lösningar och fokus på miljön.

Rosendal är tryggt och trivsamt

Det är mellanrummen som länkar samman staden. Det är där upplevelsen av orienterbarhet, tillhörighet och trygghet kan förstärkas. Miljöer som är tydliga och inbjudande för ett barn eller en äldre person är bra miljöer för de flesta människor. Därför är det viktigt att platserna mellan husen utformas med tillgänglighet och nyfikenhet i fokus. Med nyfikenhet syftar vi här på möjligheten att skapa varierade offentliga rum som är anpassade efter människor som rör sig i gång- eller cykelfart. Nyfikenhet kan väckas genom konst, teknik, växtlighet med mera. Faktorer som är viktiga att jobba med för att skapa meningsfullhet och delaktighet.

Målet kan formuleras som att vi genom att se till de yngsta och de äldsta människornas önskemål tillgodoser de flesta människors behov av säkerhet och sammanhang. Perspektivet är ställt utifrån de som tar sig fram till fots eller med hjälp av cykel, barnvagn, rullator, rullstol osv. I Rosendal kommer vi att förflytta oss mellan husen längs trafikintensiva huvudgator, lugna bostadsgator och gröna parkrum. Miljöerna kommer att skilja sig åt mellan trafikerade vägar och gröna parkrum. Alla ska kunna och vilja ta sig fram längs dessa stråk och inbjudas till att stanna upp.

Rosendal är naturnära

Ett naturnära Rosendal bidrar till mångfald och variation. De befintliga naturmiljöerna, tallarna i norr tillsammans med vattenmiljöerna och ängsmarken i söder utgör grunden i gestaltningen av parkmiljöerna och ger identitet och karaktär till stadsdelens olika offentliga rum.

Attraktiva rörelsestråk genom Rosendal kopplar samman Norby, Eriksberg med Ulleråkerområdet via Stadsskogen, Rosendal och Kronparken. Parkmiljön i norra Rosendal utgör också ett komplement till Södra Rosendal och båda utgör gröna stråk mellan Sunnersta och centrum.

Det är nära till natur och park var man än bor i Rosendal. Det finns många olika gröna stadsrum för avkoppling, lek och samvaro. Det är nära till naturupplevelse och parker som myllrar av liv.

Rosendal är variationsrikt

Rosendal är en mångfunktionell stadsmiljö med variation och mångfald i alla dess bemärkelser. Här respekteras alla människors lika värde och dess inneboende kraft och kreativitet tas tillvara.

Den varierade bebyggelsen med bostäder, verksamheter, handel och utbildning ger förutsättningar för en attraktiv stadsmiljö där alla känner sig välkomna. Den lättillgängliga naturen och tillvaratagandet av de kulturhistoriska spåren på Rosendalsfältet ger ytterligare dimension åt stadsdelen. Den genomgående kvartersstrukturen skapar utrymme för variation i utformning och innehåll med en omväxlande arkitektur som håller hög kvalitet. Konstnärlig gestaltning integreras med arkitekturen och är en del av det offentliga rummet.

Kontraster är viktiga för att människan ska kunna vara uppmärksamma på saker i sin omgivning. En känsla av helhet bildar en lugn bas till en variationsrik bebyggelse i Rosendal, och genom inslag av något som sticker ut förstärks områdets identitet. Kontrasten mellan den omgivande sammanhållande naturen med sina gamla stora tallar, och den nya bebyggelsen och "stadsmässigheten", är välgörande och bidrar till att göra miljön tydligare.

Rosendal är resurseffektivt

Rosendal har en viktig roll att spela i kommunens miljöarbete och bidrar till att målsättningarna i kommunens Miljö- och klimatprogram nås. Detta för att skapa en långsiktigt hållbar och klimatsmart stadsmiljö i Uppsala. Innovativa och effektiva tekniska lösningar och hög miljömedvetenhet inom områden som energi, installationer, avfallshantering, vatten och avlopp, dagvattenhantering, byggnadsmaterial och transporter är i fokus.

I Rosendal används material och tillgångar på ett genomtänkt och skonsamt sätt. Val görs med avseende på klimatpåverkan och närhet samt stödjer Uppsalas mål om att minska dess negativa och maximera dess positiva miljöpåverkan. Ett livscykelperspektiv präglar både byggandet av hus och utformning av offentliga rum. Utgångspunkten är robusta materialval av hög kvalitet och med lång livslängd, vilket minskar framtida driftkostnader och renoveringsbehov.”

Platser för offentlig konst

De konstnärliga insatserna i Rosendal planeras till allmän platsmark samt till kommunala institutioner såsom skolor, förskolor och eventuell biblioteksverksamhet. Dessa platser är offentliga och utgör därmed demokratiska rum som är tillgängliga för alla. Den konst som placeras utomhus på allmän platsmark blir dessutom tillgänglig för medborgare under dygnets alla timmar.

Torgny Segerstedts allé

För att skapa konstupplevelser föreslås Rosendals huvudgata att bli det första stråket som får konstnärlig gestaltning. Huvudgatan Torgny Segerstedts Allé utgör såväl promenad-färd och cykelstråk såsom kollektivresor. Här är rörelse och här skapas möten. Huvudgatan utgör också så kallade halvprivata rum som utgör restauranger eller affärsverksamheter. Konsten kan få en central och tongivande roll till hela stadsdelen och bidra till identitetsskapandet för Rosendal genom sin placering på huvudgatan. Konsten blir också en del av kollektivtrafikstärket, dess hållplatser och huvudgatans mindre torgytor. För konstnärlig gestaltning blir det viktigt att ta hänsyn till och samverka med den arkitektoniska mångfalden som blir en del av den visuella upplevelsen av Rosendals huvudgata. Torgny Segerstedts allé går från den södra delen i etapp 1 upp igenom området och slutar i etapp 5 i Rosendals norra delar. För konstnärlig gestaltning längs huvudgatan föreslås att konsten fokuserar främst inom etapp 1 och 2. Kravställning för konst till huvudgatan är att det konstnärliga uttrycket skapar en sammanhållen gestaltning som rör sig genom hela stråket. Det ska vara möjligt att uppleva för förbipasserande personer som rör sig längs stråket. Målet är att konsten längs huvudgatan ska fungera totalintegrerat, det vill säga att konsten ingår i ett nära samarbete med

landskapsarkitekturen. Längs huvudgatan prioriteras bland annat träd, buskar och generösa planteringar med inplanerad dagvattenhantering. Konsten kan ha funktioner såsom: Markläggning, cykelbanor, körbanor, planterings ytor, sittmöbler, papperskorgar, cykelställ, räcken, trappor, planerade stödmurar, armatur, elskåp mm. Konsten kan innefatta skulpturala inslag eller konst som aktiverar flera sinnen såsom ljus, ljud eller videoverk. Såväl barnperspektivet som äldreperspektivet är viktiga att lyfta in med tanke på konst längs stråket även fast konst som direkt kan rikta sig till målgruppen barn har bättre förutsättningar i Rosendals parkområden med tanke på rörelse och lek. Uppsala kommun planerar också för *Kunskapsspåret* vilket utgör stommen för persontransporter mellan Södra staden och Uppsala resecentrum och är en viktig del i kommunens satsning för utveckling av hållbara transporter. Det finns ett starkt samband mellan Kunskapsspåret och utbyggnad av bostäder och arbetsplatser. Kunskapsspåret skapar förutsättningar för att kommunen kan klara av motprestationer (utbyggnad av bostäder) för utveckling av fyra spår mot Stockholm. Kunskapsspåret är viktigt ur ett lokalt och regionalt perspektiv.

Torgytor

Torgbildningar och torgytor ses som värdefulla platser med tanke på konstnärliga insatser. Konst bör särskilt planeras till Rosendals torg inom etapp 3 och Talltorget i etapp 5. Här kommer arkitektävlingar att utlysas och samarbete mellan konstnär och arkitekt är en förutsättning. I etapp 5 äger den statliga myndigheten Uppsala universitet mark tillsammans med Akademiska hus. Det blir därför viktigt att ha en dialog med myndigheten och Statens konstråd kring Talltorget samt att se på möjligheten till hur gestaltningen för huvudgatan eventuellt är en del av projektet. Tallar kommer att vara viktiga naturinslag vid Talltorget. Vid Rosendals torg finns tankar i tidigt stadium på någon form av paviljong eller vatten. Det finns också tankar om någon form av multibygnad vars innehåll ännu inte är fastslaget. Kulturnämnden har lyft behovet av biblioteksverksamhet i området men beslut om plats är ännu ej beslutat. Stråket från Rosendals torg leder upp till Carls Hage, det kan vara värdefullt att knyta ihop gestaltningen vid torget och vattenstråket i parken. Specifik skrivning för kravställning från konstprogrammet sammanställs för konstnärliga skissupdrag till torgytorna.

Parker och grönområden

Siegbahnsparken och Carls Hage bildar ett grönt mittenbälte i Rosendal. Ett gestaltungsprogram är framarbetat av Stadsbyggnadsförvaltningen för parkernamed Siegbahnsparken först ut. I de grönområden som planeras kan ett större fokus läggas vid målgruppen barn och unga, här går det att upptäcka och leka. Parkerna kommer att utrustas med lekredskap som uppfyller sådana behov men förslag på konstverk som också reflekterar utifrån att engagera denna målgrupp välkomnas. Från projektet har det kommit önskemål om konst i parkerna som det kan vara möjligt att integrera med på något sätt, att aktivera eller undersöka och att arbeta med naturmaterial i gränsöverskridande skulpturer med funktioner där också insekter eller djur kan bo. Det har också i den medborgardialog som genomfördes med Rosendals gymnasium framkommit tankar om att djuren och insekterna särskilt ska värnas och frågan om deras plats i Rosendal när stadsdelen byggs ut engagerar. Önskvärt att konstnären i sitt förslag reflekterar kring platsen Rosendal, dess historia, nutid och framtid samt sammanhang i resterade stadsutveckling som sker idag. Viktiga utgångspunkter kan vara: Naturen, historien, staden, människa civilisation, bevaransvärda arter insekter, djur och natur samt att föreslå intressanta samarbeten kring dialogarbeten eller tvärvetenskapliga forskningsområden. Det kan också vara värdefullt att ta vara på och använda befintliga naturmaterial från platsen med tanke på konst samt att förstärka gestaltungsprogrammets framarbetade naturvärden. Ljus och ljus kan vara konstnärliga inslag.

Skolor och förskolor

I samband med utbyggandet av stadsdelen planeras nya skolor och förskolor att tillkomma. Konstnärlig gestaltning planeras i nära kontakt med skolfastigheter. Projekten kommer att höra till kulturförvaltningens satsning på skolor och förskolor och ligger inte inom konstbudget för stadsbyggnadsprojektet. Skolorna och förskolorna får förutom plats-specifik konst också en konstkollektion som tas fram utifrån konstprogrammet och i dialog med utsedda konstkommittéer. Platser för plats-specifik konst och konstkollektionen planeras i tidigt skede i respektive byggprojekt och i nära samarbete med arkitekt.

Konstkollektioner

Förutom konstkollektioner till skolor och förskolor som beskrivs ovan kan det bli aktuellt att utforma konstkollektioner i projekt där kommunen planerar att bedriva offentlig verksamhet. Arbetet med konsten tar då avstamp i konstprogrammet och verksamhetens specifika förutsättningar och värden. Arbetet sker i samråd med utsedd konstkommitté i enlighet med kommunens riktlinjer för offentlig konst. Arbetet sker i dialog med byggprojektet och dess arkitekter.

Byggherrar

Arbetsprocess för byggherrar följer kommunens riktlinjer för offentlig konst, riktlinjer för markanvisning samt fördjupning av riktlinjerna som beskriver *Uppsalamodellen* för markanvisning vilket innebär att frågor kring konstnärlig gestaltning i Rosendal kan lyftas i de underlag som kommunen går ut med vid konkurrensutsättning. Det innebär att offentlig konst kan vara ett bedömningskriterium där byggherrar som vill bidra till områdets konstnärliga gestaltning ökar sin chans att få tilldelning av mark. Kommunen kan uppmuntra förslag från byggaktörer genom exempelvis en ekonomisk investering och även föreslå samarbeten med kommunen kring områdets konst.

”Uppsalamodellen för markanvisningar tillämpas då Uppsala kommun anvisar och säljer mark för ny bebyggelse för bostäder, kontor, service mm. Modellen är en tillämpning och fördjupning av Uppsala kommuns av kommunfullmäktige beslutade Riktlinjer för markanvisningar i Uppsala kommun.”

I Rosendal sker samarbete med byggherrar delvis genom en öppen inbjudan och delvis genom byggherrars egen satsning på konst inom den egna fastigheten där kommunen har en dialog med byggherren. Konstprogrammet ligger till grund för konsten i hela området för att skapa goda förutsättningar för samordning kring konstnärlig gestaltning. Det är på så sätt möjligt att skapa konstnärlig kvalitet och variation i området som kan stärka Rosendals olika platser. När byggherrarna är med och satsar på konst på allmän platsmark tillsammans med kommunen sker det genom en ekonomisk investering som kommunen fakturerar byggherren för. Byggherredialoger sker kontinuerligt i de aktuella etapperna. Inbjudan till byggherrar finns på [uppsala.se/offentligkonst](http:// uppsala.se/offentligkonst) under stadsutvecklingsprojektet Rosendal.

I avdelningen för offentlig konst uppdrag ingår det att samarbeta med privata fastighetsägare kring konst på fasader. Sådana samarbeten är därför värdefulla att ta vara på i projektet. I sådana fall är kommunens projektledande intendent med i juryarbetet och kan också bidra byggherren med information om process, budget och förfarande vid beställning av konstnärlig gestaltning.

Kriterier för byggherrar

Byggherrar, nedan beskrivet som bolaget, inbjuds att samarbeta kring offentlig konst i Rosendal. Det kan ske genom en ekonomisk investering till konst som planeras för allmän platsmark *såsom torg*,

gator, i park mm inom planområdet eller inom det egna byggprojektet. Bolaget tar del av Uppsala kommuns styrdokument för arbetet med offentlig konst såsom riktlinjer och Rosendals konstprogram och dess övergripande resonemang och teman. Vid arbete med konst inom det gena byggprojektet visar bolaget att de svarar upp mot konstprogrammet. Bolaget har en dialog med Uppsala kommun under processen och projektledande intendent är med i eventuella juryarbeten. Anskaffning av konst sker i enlighet med lagen om offentlig upphandling (2016:1145) och utifrån ledord såsom: Kvalitet, mångfald, åldersspridning och genus.

Kravspecifikation

Skissuppdrag för Rosendal utgår från konstprogrammets utsedda platser för offentlig konst. Kriterierna ser olika ut beroende på platsens förutsättningar vilket specificeras i avsnittet om platser för offentlig konst i konstprogrammet. Överlag arbetar Uppsala kommun med målet att ha en så jämlik konstsamling som möjligt. Det sker genom att strategiskt se till kriterier för val av konstnärer där den estetsiska hänsynen för konstnärliga uppdrag i Rosendal svarar upp mot konstprogrammet och de individuella platsernas förutsättningar, områdets historik, utpekade målgrupper samt Uppsala kommuns för stadsutvecklingsprojektets utsatta visioner och mål för Rosendal. De estetiska aspekterna kommer att värderas utifrån hur väl de uppfyller ovan nämnda kriterier samt hur förslagen tar hänsyn till omkringliggande miljö samt hur de förhåller sig till och plockar upp värden från projektets förda medborgardialoger. Konstnärlig kvalitet, mångfald, åldersspridning och genus eftersträvas. Därtill ska konsten bedömas utifrån tekniska fördelar, estetiska och funktionella egenskaper, tillgänglighet, utformning med tanke på medborgares behov, miljömässiga och innovativa egenskaper. Konstnärliga uppdrag utformas på ett sådant sätt att kravställning för konst specificeras i projektets olika etapper och platser, det blir en fördjupad beskrivning av förutsättningarna och kravbilderna som konstnärskapen ska kunna svara upp mot. Parallella skissuppdrag kan komma att tillämpas för att sälla ut vilket konstnärskap som är bäst tillämpligt och passar bäst överens med kravställningen för det specifika platsuppdraget i Rosendal.

Hur den konstnärliga gestaltningen kommer in i byggprocessen

Rosendal är en stadsdel som utvecklas med nya bostäder och service. Den offentliga konsten har kunnat integreras tidigt i processen i stadsutvecklingsprojektet. Kultur och konststrategier samt intendent för offentlig konst från kulturförvaltningen har varit med då kommunens vision gemensamt togs fram för området. Det har handlat om hur kultur kommer in övergripande i Rosendal och offentlig konst har varit en del av den processen.

Konstprogrammet ska inte i detalj beskriva hur inbjudna konstnärer i projektet skall tolka det övergripande temat, vilka specifika material de skall arbeta i, eller i detalj definiera utförande och skala för verken. Konstnärerna ska dock på olika vis relatera till konstprogrammets tema och projektets och platsens visioner och förutsättningar. Konstnärerna ska dessutom hantera frågor kring hållbarhet och konstverkens livslängd ur olika infallsvinklar d.v.s. både gestaltningsmässigt, tekniskt och säkerhetsmässigt.

Tidplan

Byggnationen av Rosendal har pågått sedan 2014 och stadsutvecklingsprojektet beräknas vara klart 2025. De konstnärliga insatserna kommer att tillämpas i takt med utbyggnadsprocessen och planeras enligt etapperna 1,2,3,4 och 5. Eftersom tidsplanerna är beroende av bostadsmarknaden kan det ske förändringar i byggtakten som påverkar tiderna för utbyggnaden inom de olika etapperna. Konsten är med tidigt i processen men anläggs i slutskedet i varje etapp.

Ekonomiska konsekvenser

Kulturnämnden har i investeringsbudget totalt avsatt 7 000 tkr i budget för Rosendal. Budgeten är fördelad på åren 2017-2022 men kommer troligtvis att revideras i kommande förslag för investeringsbudget då byggprojektet förändras. Byggherrarna har hittills investerat 600 tkr för offentlig konst på allmän platsmark.

Kostnaderna ryms inom antagen investeringsbudget.

Bilagor

- Bilaga 1: Översiktsillustrationer Rosendal
- Bilaga 2: Referenslista

Bilaga 1: Översiktsillustrationer Rosendal

Illustrativ plan

Illustration etappindelning

Bilaga 2: Referenslista

- Detaljplan Rosendalsfältet Uppsala kommun 2015
- Planbeskrivning Rosendalsfältet Uppsala kommun 2012, laga kraft 2016-03-10
- Rosendals kvalitetsprogram – Gestaltning och hållbarhet Uppsala kommun 2015

- Utredningar Upplandsmuseet

Kulturhistorisk utredning, 2008

”Tillsammans med Karavan landskapsarkitekter har Upplandsmuseet utfört en kulturhistorisk utredning av Dag Hammarskjöldsstråket. Stråket ses som ett av Uppsalas viktigaste utvecklingsområden, och är samtidigt mycket komplext med höga kulturhistoriska värden. Utredningen tjänar som planeringsstöd och bidrar till en samsyn när det gäller områdets kulturhistoriska värden. Utredningen har utförts på uppdrag av Uppsala kommun och ingår som bilaga i den fördjupade översiktsplanen för Södra staden. ”

Boplatslämningar i Rosendal

För- och slutundersökning av boplatsspår från senneolitikum, yngre bronsålder och äldre järnålder. RAÄ Uppsala 610:1, Fastighet Kåbo 1:18, Uppsalasocken, Uppsala kommun, Uppland SAU rapport 2012:11 *Jonas Svensson Henniuss & Elisabet Pettersson*. Societas Archaeologica Upsaliensis

Rosendalsfältet. Kåbo 1:20

C 104, Fyrkanten, Rosendalsfältet. Kåbo 1:20 Uppsala stad och kommun
Förslag till färgsättning samt antikvariska riktlinjer rörande renovering *Johan Dellbeck*
2008.04.03.